

Den næste sag på dagsordenen var:

28) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 27:

Forslag til folketingsbeslutning om at styrke de ansattes retssikkerhed i forbindelse med overvågning.

Af Lissa Mathiasen (S) m.fl.

(Fremsat 18/3 2005).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Justitsministeren (Lene Espersen):

Beslutningsforslaget fra Socialdemokraterne pålægger regeringen at iværksætte en række initiativer, som tager sigte på at imødegå uberettiget overvågning af ansatte.

Der er mange spændende initiativer i Socialdemokraternes beslutningsforslag, så selv om jeg ikke vil trække tiden unødigt ud i Folketinget, må jeg sige, at jeg bliver nødt til at bruge lidt tid på sådan ligesom at kommentere nogle af grundelementerne i det.

Forslagene indeholder dels arbejdsgivernes anvendelse af tv-overvågning, dels drejer det sig om arbejdsgivernes anvendelse af andre former for overvågning, f.eks. brugen af detektiver. Beslutningsforslaget vedrører også problemer i relation til tv-overvågningsloven og persondataloven. Det er noget, der hører under mit ressortområde, men man beskæftiger sig også med den almindelige arbejdsretlige lovgivning, der hører under beskæftigelsesministeren.

Kl. 18.40

Af mere generelle kommentarer til beslutningsforslaget vil jeg sige, at sidste år sendte Datatilsynet som anført i beslutningsforslagets bemærkninger et notat om persondataloven og tv-overvågningsloven til Justitsministeriet.

Datatilsynet anførte, at man i sin praksis var stødt på en række problemstillinger med hensyn til sammenspillet mellem persondataloven og tv-overvågningsloven samt i relation til persondatalovens anvendelse ved tv-overvågning. Datatilsynets henvendelse var en af årsagerne til, at jeg nedsatte det såkaldte tv-overvågningsudvalg, og udvalget har bl.a. til opgave at overveje de spørgsmål, som Datatilsynet har rejst i notatet. Visse af forslagets punkter vedrører således forhold som tv-overvågningsudvalget skal overveje.

I relation til de dele af beslutningsforslaget, som angår arbejdsgivers generelle adgang til at iværksætte kontrolforanstaltninger over for ansatte, herunder overvågning, vil jeg erindre om, at denne ret følger arbejdsgivernes almindelige ledelsesret. Men adgangen begrænses af de almindelige arbejdsretlige principper, hvorefter overvågningen skal være sagligt begrundet og ikke må være krænkende for de ansatte. Endvidere skal arbejdsgiverens berettigede interesse i at overvåge ikke overstige hensynet til de ansattes privatlivs interesser.

Hvis en arbejdsgiver på den måde går ud over grænserne for ledelsesretten, vil en sag herom kunne rejses i det fagretslige system eller ved de almindelige domstole. Der er således allerede i dag et arbejdsretligt værn imod, at arbejdsgivere overvåger ansatte på krænkende vis, og efter regeringens opfattelse bør man være tilbageholdende med at lovgive på det område. Vi er efter regeringens opfattelse godt tjent med, at der ikke lovgives om alle mulige elementer i ansættelsesforhold, men at parterne i stedet forhandler om tingene ud fra medarbejdernes ønsker og arbejdspladsens behov.

Jeg vil herefter kort gennemgå beslutningsforslagets enkelte delpunkter:

Med henvisning til en konkret sag foreslås der i punkt 1, at det ved brug af detektiv eller på anden måde ikke må være tilladt at overvåge en ansat, når denne er sygemeldt. Arbejdsgiverne må i disse situationer alene bede om en lægeerklæring. Som jeg tidligere har nævnt, kan sager om arbejdsgiverens overskridelse af grænserne af ledelsesretten rejses i det fagretslige system eller ved de almindelige domstole, og vi mener ikke, at der er behov for at lovgive om arbejdsgivers brug af detektiver.

I det hele taget vil jeg i forhold til overvågning af medarbejdere fremhæve, at den slags spørgsmål bedst kan løses, og i de allerfleste tilfælde også bliver løst, gennem dialog mellem arbejdsgiver og lønmodtager, f.eks. i mange samarbejdsudvalg rundt omkring. Vi har i mange år foretrukket dialog frem for lovgivning på det danske arbejdsmarked, og det mener regeringen at vi skal holde fast i.

Der foreslås i punkt 2, at ansatte, der krænkes ved tv-overvågning, detektivovervågning eller anden form for overvågning, skal sikres en ret til godtgørelse. Som jeg har været inde på, kan grænserne for arbejdsgivers ledelsesret prøves fagretsligt eller ved de almindelige domstole.

Hvis overvågning anses for retsstridig, vil der i det fagretslige system kunne pålægges arbejdsgiveren at betale en bod, og ved de almindelige domstole vil der i særlig grove tilfælde kunne tilkendes en tortgodtgørelse efter erstatningsansvarslovens § 26. Den hjemmel, som forslagsstillerne efterlyser, findes allerede i erstatningsansvarslovens § 26 om tortgodtgørelse.

Beslutningsforslagets punkt 3 går ud på at tv-overvågning, som kan komme til at omfatte følsomme oplysninger, skal anmeldes til eventuel tilladelse og kontrolleres af Datatilsynet. Forslaget henviser bl.a. til Datatilsynets notat fra september 2004, hvori Datatilsynet gør opmærksom på, at tv-overvågnings-loven ikke indeholder regler om anmeldelse eller godkendelse af tv-overvågning, og at der ikke er etableret en uafhængig tilsynsmyndighed.

Som jeg har nævnt, indgår Datatilsynets notat som et meget vigtigt grundlag for tv-overvågnings-udvalgets igangværende overvejelser. Spørgsmålet om at udpege en uafhængig tilsynsmyndighed bør efter regeringens opfattelse i første omgang undersøges af eksperterne i udvalget.

Det er under punkt 4 foreslået, at straffen for overtrædelse af lovgivningen skærpes med henblik på at sikre en effektiv håndhævelse af reglerne. Det foreslås endvidere, at personer, der arbejder i private hjem, skal være omfattet af de gældende regler om tv-overvågning.

For at starte med det sidste må jeg sige, at det overordnede formål med tv-overvågnings-loven er at skabe et værn mod privates overvågning af det offentlige rum. Loven bygger på den grundlæggende opfattelse, at det vil kunne skabe en almindelig fornemmelse af ufrihed, hvis udbredelsen af overvågningsudstyr fører til, at folk, når de færdes på frit tilgængelige steder, til stadighed føler sig udsat for at blive overvåget af ikketilstedeværende personer. Formålet med tv-overvågnings-loven omfatter altså ikke privates overvågning i deres eget hjem.

Tv-overvågnings-udvalget overvejer som nævnt grænserne for lovlig tv-overvågning. Datatilsynet har peget på problemstillingen om privates overvågning i eget hjem, og jeg finder det også på det grundlag rigtigt at afvente udvalgets samlede forslag, inden vi tager politisk stilling. I relation til strafniveaueu finder jeg ikke, at der på det foreliggende grundlag er behov for en skærpelse af straffene.

Beslutningsforslagets punkt 5 indeholder en lang række initiativer, som angår iværksættelse

af kontrolforanstaltninger over for ansatte. Forslagsstillerne anfører, at initiativerne er nødvendige for at sikre behørig respekt for den ansattes personlige integritet og ret til personlig frihed. Jeg vil ikke kommentere alle initiativerne, men jeg vil forsøge at runde nogle af dem.

Kl. 18.45

Der er som punkt 5 a foreslået, at filmoptagelser selvstændigt skal opfylde persondatalovens regler og begrundes konkret. Visse former for tv-overvågning anses allerede i dag for omfattet af persondatalovens regler og skal dermed opfylde de krav til bl.a. behandling, herunder indsamling, som følge af denne lov. Det gælder således bl.a. offentlige myndigheders samt efter omstændighederne også privates tv-overvågning med digitalt udstyr.

Som det fremgår af Datatilsynets notat, kan der imidlertid peges på visse spørgsmål om forholdet mellem persondataloven og tv-overvågnings-loven, og disse spørgsmål skal overvejes af tv-overvågnings-udvalget. Jeg finder derfor ikke på nuværende tidspunkt, at der er anledning til at foreslå ændringer af, i hvilket omfang persondataloven skal finde anvendelse i forhold til tv-overvågningen.

Der er som punkt 5 b anført, at de ansattes behov for ikke konstant at blive overvåget skal tilgodeses. Som jeg tidligere har nævnt, har en arbejdsgiver i medfør af ledelsesretten adgang til at overvåge ansatte, hvis det er sagligt begrundet og ikke krænkende, og hvis der er balance mellem de hensyn, der ligger bag overvågningen, og den overvågning, der rent faktisk finder sted.

Her er det væsentligt at tage i betragtning, om det er en funktion i eller et område af virksomheden, f.eks. kasselinjen eller indgangen til en bank, der overvåges, eller om det er en person. Det er umiddelbart svært at tænke sig, at konstant overvågning af en bestemt person vil kunne være i overensstemmelse med de førnævnte grundprincipper. Derfor mener regeringen, at de ansattes behov for ikke at blive overvåget konstant allerede er tilgodeset i den arbejdsretslige praksis, der er gældende ret i dag.

Under punkt 5, litra c, e og j er der foreslået initiativer, der skal sikre ansatte information om overvågning og øvrig relevant information. Endvidere omhandler underpunkterne d, f og g initiativer, der skal sikre bedre sammenhæng mellem kameraernes placering, det reelle omfang af overvågningen og skiltningen om overvågningen.

En arbejdsgiver vil i medfør af den almindelige ledelsesret være forpligtet til at drøfte væsentlige ændringer af arbejdstilrettelæggelsen med lønmodtagernes repræsentanter. Efter omstændighederne vil iværksættelse af overvågning derfor kræve, at de ansatte inddrages. Den dialog mellem arbejdsgivere og lønmodtagere, der finder sted i samarbejdsudvalg eller tilsvarende organer, er efter regeringens opfattelse et meget godt instrument til at nå en ordning med hensyn til f.eks. overvågning, som alle kan acceptere.

Der er jo stor forskel mellem arbejdspladser og behovet for eller rimeligheden af at overvåge. Derfor er det efter regeringens mening klart det bedste, hvis medarbejderne og ledelsen på den enkelte arbejdsplads kan enes om, hvad der er rimeligt, og hvad der er påkrævet.

Desuden bør det nævnes, at Datatilsynet i sit notat har peget på visse af de problemstillinger, som er nævnt i beslutningsforslaget, og at tv-overvågnings-udvalget derfor vil behandle disse problemstillinger. Det gælder eksempelvis samspillet mellem tv-overvågnings-lovens skiltningskrav og persondatalovens oplysningspligt.

Endelig foreslås under beslutningsforslagets punkt 6 en autorisationsordning for firmaer, der opsætter tv-overvågning, med henblik på at undgå, at tv-overvågnings-udstyret installeres således, at det kan anvendes i strid med lovgivningen. Jeg er selvsagt enig i, at medarbejdere i firmaer, der opsætter eller sælger tv-overvågnings-udstyr, bør give en grundig vejledning om udstyrets anvendelse. Det følger af almindelig god skik.

SikkerhedsBranchen, som er brancheforening for sikkerhed og sikring, har desuden oplyst, at der gælder et særligt etisk regelsæt for brancheforeningens medlemmer, og at brancheforeningen lige nu arbejder på en certificeringsordning for de medlemmer, der sælger tv-overvågning. Regeringen finder på den baggrund, at der ikke på nuværende tidspunkt er behov for en autorisationsordning for firmaer, der sætter tv-overvågnings-udstyr op.

Af de grunde, jeg allerede har nævnt, kan regeringen ikke støtte beslutningsforslaget. I relation til initiativerne vedrørende tv-overvågning og persondataloven bør en nærmere stillingtagen efter regeringens opfattelse afvente tv-overvågnings-udvalgets samlede gennemgang af området.

Særlig i relation til de dele af beslutningsforslaget, der angår arbejdsgivernes iværksættelse

af kontrolforanstaltninger i medfør af den generelle ledelsesret, finder regeringen ikke, at der er behov for yderligere begrænsninger. En arbejdsgiver, der går ud over grænsen for ledelsesretten, må nemlig forvente en sag ved det fagretslige system eller i grove tilfælde ved de almindelige domstole, hvor en krænkelse af lønmodtageren vil kunne udløse henholdsvis en bod eller en tortgodtgørelse i henhold til erstatningslovens § 26.

Jeg vil godt afslutte med at sige, at jeg ved, at talen har været lang, men det er sådan set udtryk for, at jeg synes, det er nogle meget relevante og gode problemstillinger, som Socialdemokraterne her rejser.

Som sagt er mange af problemstillingerne nogle, som tv-overvågnings-udvalget i dag sidder og arbejder med. Jeg medvirker naturligvis gerne til under udvalgsbehandlingen, at der kommer lidt mere klarhed over, hvilke dele af beslutningsforslaget der så – om man så må sige – ikke er dækket af udvalgsbehandlingen for øjeblikket, og hvad der kan ske af yderligere initiativer.

Vi skal selvfølgelig holde fast i, at arbejdsmarkedets parter skal forsøge at løse de fleste problemer selv, men vi indgår i hvert fald selvfølgelig meget positivt i udvalgsarbejdet.

Kl. 18.50

Formanden:

Tak til justitsministeren. Så er det hr. Karsten Nonbo som ordfører.

Karsten Nonbo (V):

Da også mine taler tidligere har været meget lange, vil jeg nu tage den korte version, idet jeg kan sige, at jeg læner mig meget op ad det, justitsministeren siger. Jeg vil gerne udtrykke min anerkendelse af det forslag, der her er fremsat. Det er velgennearbejdet, diverse notater er vedlagt, og der er påpeget relevante problemer.

Overvågning eller nærmere en begrænsning af overvågning er også en mærkesag for Venstre. Vi har bl.a. tidligere set – nu bliver jeg lidt selvironisk i forhold til partiet – hvor svære vi var at få med i AKT, Den Automatiske Trafikkontrol. Det var lidt af en pædagogisk indsats at få fortalt, at de, der blev overvåget og fotograferet, altså har lavet nogle overtrædelser.

Vi har også sammen med den tidligere regering været med til de forslag om skiltning ved overvågning og har i det hele taget haft den

samme holdning som forslagsstillerne til overvågning.

Overvågning er så et begreb, vi lige skal have sat helt på plads. Normalt er overvågning noget, man bruger sådan lidt negativt ladet; vi kalder det Big Brother. Den positive side af det hedder derimod patruljering eller at føre tilsyn, supervise og guide. Det er derfor vigtigt, at vi helt får defineret, hvad der menes med overvågning, altså om det kun er digital tv-overvågning, eller om det også er, jeg var lige ved at sige kratluskeren eller hvad.

Forslagsstillerne skriver også, at der i september 2004 kom et notat fra Datatilsynet, som påpeger problemer, som er uregulerede. Det er relevante spørgsmål, også set i forhold til den nye teknologi. Datatilsynet peger også på, at det er nødvendigt at se på behovet for generelle initiativer og eventuelt ændre praksis i forholdet mellem persondataloven og tv-overvågnings-loven.

Da justitsministeren allerede har handlet på baggrund af det, som hun nævnte i sin tale, og nedsat et ministerielt udvalg, som vil se på de her problemer, vil vi gerne afvente det. Derfor er vi på nuværende tidspunkt nødt til at afvise – det er måske et groft ord at bruge – eller i hvert fald at udskyde det, til vi kender resultaterne af det udvalg.

Der er lige en enkelt ting, jeg gerne vil påpege. Hvad angår punkt 1, kan det godt være, at vandene skiller lidt, eller også er det, fordi jeg har misforstået det. Der kunne jeg godt bruge en bedre definition, når man skriver: »at det ikke ved brug af detektiv eller på anden måde er tilladt at overvåge en ansat, når denne er sygemeldt«. I næste sætning står der så: »Arbejdsgiveren må i disse situationer alene bede om en lægeerklæring«.

Jeg får så den tanke, om det er at overvåge, hvis arbejdsgiveren møder den sygemeldte nede ved Brugsen sådan tilfældigt. Er det at overvåge, hvis arbejdsgiveren lige ringer hjem til den sygemeldte, som er sengeliggende?

Det kunne jo være, at man, i forbindelse med at man får en vikar ind i stedet for personen, har brug for lige at ringe hjem og spørge vedkommende til noget konkret, som kan klares pr. telefon. Det ligger forhåbentlig ikke inden for definitionen af overvågning. Jeg har lidt svært ved at se, om det kun gælder knivskarpt, når det foregår med kamera, eller om der også menes det at møde personen ude i byen. Det kan så ske i forskellige grader: Man kan kratluske, eller man kan rent faktisk tilfældigt møde vedkom-

mende i en situation, hvor der ikke er skaffet en lægeerklæring og det er tydeligt for enhver, at han ikke er syg.

Der er endelig også det ved det, at det jo, hvis man helt rigtigt siger, at der kun kan bruges en lægeerklæring, så dårligt er tilladt at ringe og spørge til vedkommendes velbefindende. Hvis vi går helt ud i den groteske situation – nu er jeg langt ude på overdrevet, men det fremmer forståelsen – vil jeg sige, at den mand, der er så syg, at han senere bliver fundet død, altså har svært ved at skaffe en lægeerklæring. Altså, det gør vel ikke noget, at man stadig væk kerer sig om sine medarbejdere?

Mange af de ting er nok svære at lovregulere, og derfor er det også rigtigt, som justitsministeren siger, at meget af det skal foregå mellem arbejdsmarkedets parter og den almindelige domstol. Så jeg er alligevel lidt betænkelig, men jeg vil godt give et godt tilsagn og så afvente den udtalelse, der kommer.

Kl. 18.55

(Kort bemærkning).

Lissa Mathiasen (S):

Jeg vil da godt spørge, om hr. Karsten Nonbo ikke selv ville føle det krænkende at være i en situation, hvor man er sygemeldt og der forelægges lægeerklæring, og derefter måtte konstatere – det er jo en konkret sag, som jeg også har henvist til her – at der bliver sat et detektivbureau på, som rent faktisk dag og nat overvåger en som person, og som derefter får overgivet alt, hvad der hedder personlige data, for derefter at fremlægge de observationer, der er gjort, i retten, hvor sagen kommer til at køre.

Jeg finder det som en personlig krænkelse at gå så langt, at man betvivler lægeerklæringen. Det er egentlig det, jeg godt vil spørge Venstres ordfører, om man ikke også fra Venstres side føler, at man så er gået langt.

(Kort bemærkning).

Karsten Nonbo (V):

I en sådan konkret sag vil jeg medgive forslagsstillerne, at det er langt ude. Men jeg skal så erkende, at jeg kender til en sag, hvor man lige til lod sig at tage et billede af facaden på det hus, hvor et ægtepar havde erklæret, at de ikke var ægtepar, at de var skilt og var flyttet hver til sit. Der havde man tilladt sig lige at tage et billede, fordi der var opstillet en æresport og de altså fejrede sølvbryllup, samtidig med at de var skilt.

(Kort bemærkning).

Lissa Mathiasen (S):

Det synes jeg altså er en lidt anden situation. Her taler vi om personer, som er i et ansættelsesforhold, og det er i den sammenhæng, at vi føler, at det er en krænkende måde at blive observeret på. Det er det, jeg egentlig spørger ind til, for det andet er jo et spørgsmål om socialt bedrageri.

Her taler vi altså om, hvorvidt en arbejdsgiver skal have ret til at kunne bruge detektivbureauer, fordi man betvivler, om en lægeerklæring er god nok. Det er det, som vi i hvert fald ikke finder rimeligt.

(Kort bemærkning).

Karsten Nonbo (V):

Jeg tror godt, at vi kan mødes et eller andet sted i denne sag. Men ud fra det, som står her, og da vi endnu ikke har fået svaret, er jeg tvøvende over for, hvor vi kan mødes. Det er det, jeg siger.

Jeg vil nemlig have, at vi står her og taler os fra hinanden. En positiv indgangsvinkel er vores udgangspunkt.

Den fg. formand (Jens Vibjerg):

Tak til ordføreren. Den næste ordfører i rækken er hr. Kim Christiansen.

Kim Christiansen (DF):

Hvor det forrige forslag fra Socialdemokraterne var ganske fornuftigt – måske fordi det havde udgangspunkt i et tidligere Dansk Folkeparti-forslag – synes jeg måske, at det her beslutningsforslag lidt ligner sådan lovgivning for lovgivningens skyld.

Der er i dag regler for overvågning af ansatte i det arbejdsretlige system, og det er vigtigt at understrege, at det er en del af arbejdsgivernes ledelsesret at anvende overvågning, altså at holde øje med deres medarbejdere, om man vil. Det er en meget svær tolkning mellem det at overvåge og det at udøve sin ret som arbejdsgiver til at holde opsyn med sine medarbejdere.

En stor del af det svind, der er i dag, f.eks. i detailbranchen, er faktisk tyveri fra medarbejderside. Det er dokumenteret. Derfor vælger mange selvfølgelig at overvåge kassefunktionen, og det kan jeg ikke se noget forkert i. Man kan også vende det om og sige, at det, hvis en medarbejder har ret mel i posen, jo kan være en tryghed mod uberettigede beskyldninger om tyveri.

I øvrigt er jeg af den overbevisning, at langt de fleste arbejdspladser finder en løsning, som

tilgodeser både medarbejderens ønsker og arbejdsgiverens behov. Jeg har selv indtil for ganske nylig drevet egen virksomhed, og jeg har da været i en situation, hvor jeg måtte ringe til en medarbejder og sige: Hvornår kan jeg forvente at se dig på arbejde igen, for vi er lidt pressede i øjeblikket?

Er det overvågning af medarbejderen, eller er det bare min ret til lige at finde ud af, hvordan jeg skal få min virksomhed til at fungere? Jeg mener, at det er det sidste.

Lad mig også i den forbindelse understrege, at jeg ikke er tilhænger af, at man overvåger sygemeldte medarbejdere ved hjælp af detektiver; selvfølgelig er jeg ikke det. Men jeg er også af den overbevisning, at det sker yderst sjældent, og at der derfor ikke er behov for yderligere lovgivning.

Fru Lissa Mathiasen var inde på betvivlede lægeerklæringer. Jamen lægeerklæringer bliver jo i dag skrevet ud sådan raskvæk. Hvis jeg går ned og siger, at jeg har ondt i ryggen, så får jeg en lægeerklæring, for lægen har jo ingen grund til at betvivle, at jeg har ondt i ryggen. Derfor ville jeg da også som arbejdsgiver stille mig tvivlende over for en lægeerklæring. Men hvis man har nogle dygtige og gode medarbejdere, som har et sygefravær, der ligger inden for normalen, er der jo ingen arbejdsgiver, der vil gå ud og kontrollere det yderligere.

KL 19.00

Der er nedsat det føromtalt tv-overvågningsudvalg, som i øjeblikket ser på en række problemstillinger inden for det her, som også er omtalt i Datatilsynets notat. Det er da klart, at Dansk Folkeparti, hvis konklusionen skulle vise, at der bør strammes op på lovgivningen, så selvfølgelig også er villig til at diskutere ændringer. Men på nuværende tidspunkt kan vi ikke støtte beslutningsforslaget.

(Kort bemærkning).

Lissa Mathiasen (S):

Jeg hører, at Dansk Folkepartis ordfører siger, at det også kan give en tryghed som medarbejder, hvis man f.eks. uberettiget bliver beskyldt/mistænkt for tyveri, og at det derfor må være i orden, at medarbejderne også overvåges med kameraer.

Har man fra Dansk Folkepartis side overvejet, at det godt kan være en meget alvorlig belastning for medarbejderne hele tiden at have et sådant overvågningskamera i nakken?

(Kort bemærkning).

Kim Christiansen (DF):

Jeg har meget svært ved at følge fru Lissa Mathiasens tankegang. Det er ikke unormalt, at man overvåger et kasseområde. Det har ikke noget at gøre med at overvåge personer; man overvåger et kasseområde, så man kan se, hvad der sker i forbindelse med kassetransaktioner. Fru Lissa Mathiasen er jo selv overvåget dagligt her i Folketinget. Jeg ved ikke, om fru Lissa Mathiasen føler det som en belastning.

(Kort bemærkning).

Lissa Mathiasen (S):

Det er jo en helt anden situation, vi her taler om. Vi taler om medarbejdere, som f.eks. oplever at sidde ved kassen, og fra de kommer, til de forlader kassen, er der en sammenhæng mellem medarbejderens gøren og laden i forhold til at slå varer ind på kasseapparatet. Den overvågning er også en overvågning af, hvorvidt man hele tiden gør tingene korrekt, eller hvorvidt der opstår fejl, og det vil sige, at den egentlig giver langt flere oplysninger end tænkt måtte være. Jeg forstår det sådan, at Dansk Folkepartis ordfører mener, at det er et forsøg på at undgå, at der sker misbrug, men det her er rent faktisk en meget alvorlig form for chikane af medarbejderen.

Det slog mig også, at det næsten lød, som om – jeg håber ikke, at jeg har forstået det rigtigt – at man fra Dansk Folkepartis side mener, at der egentlig ikke bør være lovgivning. Vi har jo i dag en lovgivning, som desværre bare i kraft af den teknologiske udvikling ikke rigtig holder mere.

Jeg hørte vel ikke rigtigt, altså at man slet ikke mener, at der skal være en lovgivning?

(Kort bemærkning).

Kim Christiansen (DF):

Nej, fru Lissa Mathiasen hørte ikke rigtigt. Jeg sagde, at jeg fandt den nuværende lovgivning på området tilstrækkelig.

Den fg. formand (Jens Vibjerg):

Tak til ordføreren. Næste ordfører er hr. Tom Behnke.

Tom Behnke (KF):

Vi er fra konservativ side glade for, at Socialdemokratiet har fremsat det her forslag. Vi har den opfattelse, at det er vigtigt, at vi forholder os til de her ting, og at vi diskuterer de her ting.

Forslagsstillerne har jo ret i, at den teknologiske udvikling er der, og det går stærkt i de her år. Derfor kan det også være nødvendigt at se på, om man skal justere den lovgivning, vi har på nogle af disse områder; nu i dag med tv- og videoovervågning. Vi har at gøre med et område, hvor vi taler om en balancegang mellem arbejdsgiverens ledelsesret og medarbejdernes ret til også at have et privatliv og den personlige integritet. Der er altså en balancegang der, hvor vi skal prøve at opstille nogle spilleregler, så det foregår i al fordragelighed.

Men det er også vigtigt, at vi holder os for øje, at Folketinget skal opstille de overordnede spilleregler, nemlig at det må være arbejdsmarkedets parter, der, så vidt det overhovedet er muligt, aftaler sig frem på de her punkter. Jeg tror, at vi har en fælles interesse i, så vidt det er muligt, og som vi nu kender systemet i Danmark, at overlade det til arbejdsmarkedets parter eller rettere til, at det er noget, man taler om arbejdsgiver og arbejdstager imellem.

Vi indførte for nogle år tilbage nogle spilleregler på området, sådan nogle overordnede rammer og regler, som vi støttede fra konservativ side. De har nu virket i nogle år, så det er måske ved at være tiden til at vurdere, om der er behov for nogle justeringer: Hvordan har ordningen fungeret? Har reglerne levet op til det, som vi ønskede fra Folketingets side?

Netop i den sammenhæng har jeg så forstået, at regeringen har nedsat det såkaldte tv-overvågningsudvalg. Det vil sige, at der altså i øjeblikket sidder et udvalg og vurderer: Har reglerne været gode nok? Virker de efter hensigten? Er der nogle urimeligheder? Har den teknologiske udvikling overhalet den lovgivning, vi vedtog i sin tid? osv.

Kl. 19.05

Vi har fra konservativ side den opfattelse, at det, selv om vi kan se mange positive elementer i Socialdemokraternes forslag – der er mange af elementerne her, som vi er direkte enige i – jo altså er tv-overvågningsudvalget, som allerede i dag ser på de elementer. Det har vi fuld tillid til, at de vil gøre på en god, ordentlig og saglig måde, og vi afventer deres udspil, før vi er med på at komme med eventuelle ændringer.

Den fg. formand (Jens Vibjerg):

Tak til ordføreren. Vi går videre i ordførerrækken, og det er hr. Simon Emil Ammitzbøll.

Simon Emil Ammitzbøll (RV):

Da den radikale ordfører, fru Elisabeth Arnold, desværre ikke kan være til stede, da hun er i Jylland, skal jeg kort læse op, hvad der ville have været sagt, hvis fru Elisabeth Arnold havde været til stede.

Socialdemokraterne foreslår et stort katalog af bestemmelser, der skal sikre, at ansatte sikres mod overvågning, som krænker deres ret til privatliv.

En begrundelse for beslutningsforslaget er, at de tekniske fremskridt siden vedtagelsen af persondataloven i 1999 er gået hurtigt, og at man nu kan få overvågningskameraer på størrelse med et knappenålshoved osv.

En del af forslagene er uden tvivl allerede dækket ind af gældende lovgivning, men der er sikkert god grund til at kigge på området igen.

Det Radikale Venstre stiller sig positivt over for i hvert fald hensigten i forslaget. Vi vil i øvrigt afdække området i udvalgsarbejdet.

Den fg. formand (Jens Vibjerg):

Tak til ordføreren. Næste ordfører er fru Line Barfod ... Undskyld, det er først hr. Eigil Andersen. Jeg var kommet en linje for langt ned.

Eigil Andersen (SF):

Det er jo, hvad der kan ske.

På vegne af mit partis ordfører, fru Anne Baastrup, som desværre ikke kan være til stede, skal jeg sige følgende:

Med dette beslutningsforslag er der tale om en omfattende forbedring af ansattes vilkår. Med den teknologiske udvikling af it-overvågning bliver det mere og mere aktuelt at give den ansatte rettigheder mod misbrug fra arbejdsgivers side.

Desuden er det vores overbevisning, at unødigt overvågning på en arbejdsplads skaber mistillid og dermed ikke bidrager til et humant og produktivt arbejdsmiljø. Man kan faktisk meget let forestille sig, at andelen af syge stiger på grund af den her overvågningsaktivitet. Der er eksempler på, at det psykiske arbejdsmiljø bliver dårligere, og at der kan udvikles forskellige former for psykiske lidelser.

Af de særlig positive ting ved beslutningsforslaget vil jeg bl.a. fremhæve, at det gøres ulovligt for en arbejdsgiver at overvåge en ansat, når vedkommende er sygemeldt; at der er udvidet adgang til godtgørelse for uretmæssig overvågning; og at der, i det omfang der opsættes videoovervågning af ansatte, der kan medføre per-

sonfølsomme oplysninger, enten skal ske anmeldelse til eller indhentes tilladelse fra Datatilsynet.

Som beslutningsforslaget også påpeger, bliver overvågningsmetoderne mere og mere grove, f.eks. etablering af overvågningsudstyr på toiletterne uden de ansattes viden.

Samlet set er SF positiv over for forslaget og ser derfor frem til udvalgsbehandlingen.

Den fg. formand (Jens Vibjerg):

Tak til ordføreren. Så er det fru Line Barfod som ordfører.

Line Barfod (EL):

Enhedslisten synes også, at det er et positivt forslag, som Socialdemokraterne har fremsat. Det er vigtigt, at vi – med den teknologiske udvikling, der sker, og den udvikling, der i det hele taget sker i samfundet i form af øget overvågning – ser på, hvilken lovregulering vi har i forhold til denne udvikling.

Vi synes, at det kunne være godt, hvis vi også på et tidspunkt fik en mere generel debat om, hvor meget overvågning vi egentlig ønsker, men det er fint også at få set på de ansattes retssikkerhed i forhold til overvågning.

Der er både den teknologiske udvikling, som mange har været inde på, men der er også hele spørgsmålet om, at man hele tiden ønsker mere og mere overvågning fra forskellig side og bruger overvågning i stedet for at bruge almindelige menneskelige relationer til at diskutere, hvad der er af problemer, og hvad man kunne gøre. I stedet for kontrol kunne det være, at der var nogle andre muligheder for at se, om tingene bliver udført på ordentlig vis.

Det er også vigtigt at gå ind og se på, hvad vi gør i forhold til reguleringen af overvågning i private hjem, dels fordi det offentlige i stigende omfang går ind og yder arbejde i private hjem, dels fordi der i øjeblikket er ønsket om, at flere private firmaer skal ud og arbejde i private hjem, men på det offentlige vegne så at sige, i forbindelse med hjemmepleje osv. Vi kan forudse, at der også bliver større dele af sygehusbehandlingen osv., der fremover kommer til at foregå i folks egne hjem.

Kl. 19.10

Derfor kan der også være spørgsmålet om overvågning i private hjem, som vi så det på et tidspunkt på et plejehjem i København, hvor der var en pårørende, der opsatte kamera i forhold til hjemmehjælperne, fordi hun ikke mente, at

den behandling, der blev givet, var i orden. Det viste sig så også, at hun havde ret i, at der var nogle problemer i den behandling. Men derfor opstår der stadig et problem i forhold til overvågning, altså i hvilket omfang det kan finde sted.

Vi synes, at det er vældig godt, hvis vi kan få nogle nærmere regler og få diskuteret, hvad vi gør. Det er nemlig utrolig vanskeligt at regulere, hvad man må i et privat hjem, og hvad man ikke må. På den ene side ønsker vi, at folk skal have deres frihed i deres egne hjem, og på den anden side ønsker vi, at de ansatte skal have nogle ordentlige vilkår.

Der er også hele spørgsmålet om autorisation, hvor vi synes, at det er væsentligt at gå ind og sørge for at få autorisationsordninger i sikkerhedsbranchen og overvågningsbranchen. Det er derfor også positivt, at deres egen brancheorganisation er i gang med nogle af de samme ideer.

Vi ser således også frem til, at der kan komme et fornuftigt udvalgsarbejde, hvor vi forhåbentlig kan få inddraget den arbejdsgruppe, som ministeren henviste til, der allerede sidder og arbejder med området.

Den fg. formand (Jens Vibjerg):

Tak til ordføreren. Så er det fru Lissa Mathiasen som ordfører for forslagsstillerne.

Lissa Mathiasen (S):

Jeg vil godt starte med at sige tak for debatten her, som jeg synes har været konstruktiv, ordentlig og egentlig også gennemgående meget positiv.

Det glæder mig, og jeg tror ikke mindst, at det glæder rigtig mange af dem, som oplever, hvordan tv-overvågningen har bredt sig og grebet om sig gennem de senere år. Der er nemlig ingen tvivl om, hvilket vi også skriver her i vores beslutningsforslag, at der, hvis vi tager perioden siden 1999, er sket en rivende teknologisk udvikling. Der anvendes i dag overvågningskameraer, som er så små, at man ikke er i stand til at se, hvor der er overvågning, og hvor der ikke er overvågning, for man er ikke i stand til at spotte dem med det blotte øje.

Udstyret er blevet billigere. De teknologiske forbedringer af overvågningsudstyret har også ført til, at vi ikke bare inden for detailhandelen, men også mange andre steder, ser, at der bliver sat overvågningsudstyr op, så man kan følge de ansatte.

Det sker på en langt mere intensiv måde i dag, end det gjorde tidligere. Man kan sige, at den mulighed, teknologien i dag giver for, at oplysningerne fra kasseapparat og fra overvågningskameraer kan samkøres, jo siger noget om de muligheder, der er, men også noget om de ubehagelige muligheder. De ansatte på arbejdspladser, hvor der foretages tv-overvågning, udsættes i nogle tilfælde for tv-overvågning hele dagen.

Jeg tror, at det giver sig selv – hvis man tænker lidt over det, altså at det var os, der oplevede det samme – hvordan det griber ind i retten til privatliv. Det kan have nogle helbredsmæssige konsekvenser, det kan være meget ubehageligt at føle, at man bliver overvåget 24 timer i døgnet eller i hvert fald i de timer, man er på arbejde; i nogle tilfælde i døgnets 24 timer. Vi ved også, at det kan være direkte sundhedsfarligt for de ansatte og belastende for det psykiske arbejdsmiljø på arbejdspladserne.

Derfor synes jeg også, at det var rigtig, rigtig godt, at ministeren, bl.a. på baggrund af henvendelsen fra Datatilsynet, valgte at nedsætte tv-overvågningsudvalget. Der er i den grad behov for det. Jeg skal dog ikke lægge skjul på, at jeg mener, at der nok er elementer, som det ville være helt naturligt kom med – som vi også har taget med her – altså som burde med ind under det arbejde, som tv-overvågningsudvalget sidder med.

Jeg vil godt sige, at jeg lidt føler, at ministeren set i forhold til, hvordan situationen ser ud i praksis, laver lidt af et skønneri. Jeg skal ikke ødelægge den gode stemning ud over at sige, at vi skal prøve at kigge lidt på, hvad der rent faktisk sker. Det er altså ikke længere siden end i går, at vi oplevede, at der rent faktisk kom en sag, hvor de ansatte var blevet glemt. Det var i Holbæk, hvor en butik har opsat kameraer uden overhovedet at informere de ansatte. Da en af de ansatte så klager over fremgangsmåden og forklarer, at hun føler sig krænkede over de mange kameraer, bliver hun først i grove vendinger sat på plads af arbejdsgiveren og derefter fyret.

Kl. 19.15

Det er ikke mere end få uger siden, at vi havde en lignende sag. Jeg ved udmærket godt, at det selvfølgelig ikke er alle arbejdsgivere. Mange, de fleste arbejdsgivere, ved godt, hvor meget det betyder at have et godt arbejdsmiljø og en anstændig personalepolitik. Men der er altså også nogle, som ikke er i stand til at trække de moralske grænser. Det er derfor, vi hele tiden ser

eksempler, der popper op, på enkelte arbejdsgivere, der overtræder de moralske grænser, og derfor er det, at der er brug for en bedre lovgivning.

Nu siger ministeren, at det jo også er et problem, fordi vi skal passe på, at vi ikke kommer ind og forgriber os på ledelsesretten, arbejdsmarkedets parter og deres aftaler og arbejdsgiverens ledelsesret. Jamen vi er jo nødt til at erkende, at funktionærloven klart er et indgreb i ledelsesretten. Lovgivning om tv-overvågning, som vi har i dag, er klart et indgreb i ledelsesretten.

Jeg har heldigvis ikke hørt nogen her i dag angribe, at vi har en lovgivning omkring tv-overvågning og dermed altså også har sat nogle rammer. Det, der til gengæld bare er brug for, og det tror jeg sådan set også at jeg hører at ministeren trods alt godt vil medgive, er, at den teknologiske udvikling er rendt lidt fra, hvordan lovgivningen så ud, da vi lavede den. Vi drømte ikke om, at udviklingen ville gå så stærkt, at det ville udvikle sig på denne her måde, og derfor er der altså behov for at kigge.

Man kan sige, at det, vi lægger op til her uden at gå ind i de enkelte detaljer, jo er en opstramning set i forhold til den lovgivning, vi allerede har, men en opstramning, som så tager højde for, at teknologien har udviklet sig, at der rent faktisk er sket nogle ting, som vi ikke havde forestillet os.

Så er der blevet sat spørgsmålstegn ved det, at detektiver skal have mulighed for at kunne overvåge en person døgnet rundt. Det er der flere der har nævnt. Jeg skal ikke lægge skjul på, at jeg synes, det i den grad er krænkende, hvis man også i sit privatliv skal opleve, at en arbejdsgiver, fordi han eller hun betvivler ens lægeerklæring, ens sygdom, så skal have mulighed for at kunne gøre det. Rent faktisk mener jeg, at det er en krænkelse.

Det er rigtigt, at man kan rejse de her sager, og det bliver også gjort, men vi ved også godt, at selv om der er en mulighed for, at man kan få bod, og der også er en mulighed for tortgodtgørelse jævnfør erstatningsansvarslovens § 26, ja, så må vi jo konstatere, og det er også det, ministeren har givet som svar på nogle spørgsmål, jeg tidligere har stillet, at vi ikke ser de der tortgodtgørelser.

Man regner det ikke for noget, når et menneske bliver krænket. Det er jo egentlig det, vi synes er væsentligt også at få taget fat i: at respektere krænkelser af det enkelte menneske, og

dvs. at give mennesket muligheden for også at kunne få en torterstatning.

Så kunne jeg forstå, at ministeren var lidt tvivlende over for det der med arbejde i private hjem. Fru Line Barfod var netop inde på nogle af de problemstillinger. Vi har set en sag fra et plejehjem, og vi skal jo huske, at plejehjem vist efterhånden de fleste steder rundt i landet er indrettet, så den enkelte bolig er et privathjem.

Vi har set en sag fra København, det blev nævnt af fru Line Barfod, som netop beskrev hvordan. Det ikke var lovligt, men alligevel siger man: O.k., der sker ikke noget ved det, for den behandling, som den ansatte havde udført, var ikke god nok, og selv om det så var ulovligt, at man havde lavet overvågning, så accepterede man dermed overvågningen.

Jeg synes ikke, det er godt nok, at personalet for vores ældre på vores plejehjem ikke fungerer godt nok, heller ikke når de kommer ud. Det er en anden del, vi skal tage fat i. Det er ikke med en ret til, at man så må overvåge folk. Det er der, hvor jeg synes, at der ligger nogle problemer, hvilket jeg også håber, at både justitsministeren og andre vil være enige med mig i.

Så synes jeg også, det er værd at nævne, at sikkerhedsbranchen rent faktisk er meget optaget af, at vi får strammet op omkring de her ting. Der er kommet både fra hr. Karsten Nonbo og, tror jeg også, hvis man hørte godt efter, fra hr. Kim Christiansen fra Dansk Folkeparti og hr. Tom Behnke fra De Konservative nogle positive bemærkninger, lige så vel som den øvrige del af det politiske spektrum er kommet med nogle positive bemærkninger.

KL 19.20

Jeg håber, det er udtryk for, at vi undervejs efterfølgende kan nå til, at vi kigger på det her forslag, får en snak i udvalget om, hvad der allerede ligger. Min bedste vurdering er, at det her ikke er med under tv-overvågningsudvalgets arbejdsområde. Er der nogle af fligene, der er med, så er det fint. Men mon ikke, det ville være formålstjenligt at få de øvrige spørgsmål bearbejdet der også, sådan at vi, den dag, vi står, som jeg egentlig også havde forestillet mig, med et udspil fra tv-overvågningsudvalgets side, så ved, at vi har været spektret rundt. Så har vi sikkerhed for, at vi nu vi rent faktisk er nået dertil, hvor lovgivningen kan tage fat.

Vi har ikke mere hastværk, end at vi gerne vil vente på det, og derfor tager jeg det tilsagn fra justitsministeren, fra regeringspartierne, fra Dansk Folkeparti og den øvrige del af de politi-

ske partier som et udtryk for, at vi i fællesskab bør gå den vej, og at vi også i fællesskab er parate til at finde nogle forbedringer.

Det synes jeg vil være rigtig godt, og jeg er helt sikker på, at det personale, som har oplevet og oplever i dagligdagen, hvor krænkende, hvor belastende det er, vil se frem til, at vi også formår at løse de her ting via tv-overvågningsudvalget og via et godt samarbejde her i Folketinget til glæde og til gavn for deres fortsatte arbejdslyst.

Hermed sluttede forhandlingen, og forslaget overgik derefter til anden (sidste) behandling.

Afstemning

Den fg. formand (Jens Vibjerg):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

29) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 11:

Forslag til folketingsbeslutning om forbud mod slagting og aflivning af dyr uden forudgående bedøvelse.

Af Christian H. Hansen (DF) m.fl.
(Fremsat 10/3 2005).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Justitsministeren (Lene Espersen):

Beslutningsforslaget fra Dansk Folkeparti pålægger regeringen inden udgangen af 2005 at fremsætte forslag om ændring af dyreværnsloven, således at det bliver forbudt at slagte og aflive dyr uden forudgående bedøvelse.

Jeg vil indledningsvis gerne takke forslagsstillerne for, at de har taget initiativ til, at vi i dag får lejlighed til at drøfte det her emne.

Som reglerne er i dag, er det den klare hovedregel, at dyr skal bedøves inden slagting. Der gælder imidlertid en undtagelse, for så vidt an-

går slagtinger efter jødisk og muslimsk ritus, så visse dyr kan slagtes uden forudgående bedøvelse.

Jeg kan i øvrigt bemærke, at aflivning i modsætning til slagting af dyr ikke forudsætter forudgående bedøvelse efter de gældende regler. Det er eksempelvis tilladt at aflive dyr med gevær med skarp ammunition uden at bedøve dem først. Jeg går ud fra, at det ikke er forslagsstillerne hensigt at ændre disse regler om aflivning.

Når det er sagt, vil jeg gerne understrege, at der er god grund til at drøfte de navnlig etiske spørgsmål, som slagtinger uden forudgående bedøvelse giver anledning til. Det jødiske trossamfund anerkender efter sine religiøse forskrifter kun kød, der stammer fra dyr, som er slagtet uden forudgående bedøvelse. Det samme gælder visse dele af det islamiske trossamfund.

Rituelle slagtinger uden forudgående bedøvelse har i Danmark været tilladt i mange år. Det har således været tilladt at slagte efter jødisk ritus i hvert fald siden 1808. Der foretages imidlertid ikke for øjeblikket rituelle slagtinger uden forudgående bedøvelse i Danmark, idet det eneste slagteri, der de foregående år har foretaget rituelle slagtinger uden forudgående bedøvelse, NV-OX i Slagelse, lukkede i august måned 2004.

Reglerne om rituelle slagtinger uden forudgående bedøvelse er senest blevet skærpet i 1997 på baggrund af anbefalinger fra Det Dyreetiske Råd. Rådet fandt dengang, at rituelle slagtinger uden forudgående bedøvelse hidtil var foretaget på en måde, der ikke var dyreetisk forsvarlig. Rådet anbefalede på den baggrund nogle minimumskrav til rituelle slagtinger uden forudgående bedøvelse.

Det var rådets opfattelse, at hvis reglerne blev ændret i overensstemmelse med rådets anbefalinger, ville det ud fra en dyreværns-mæssig betragtning være forsvarligt at foretage rituelle slagtinger i Danmark. Rådet siger således også i sin nye udtalelse fra i år, at regelændringerne i 1997 har ført til, at rituelle slagtinger uden forudgående bedøvelse siden da er foregået på den mest skånsomme måde. Rådet er dog samtidig nået frem til, at det ikke længere kan anses for etisk forsvarligt at slagte dyr rituelt uden forudgående bedøvelse.

En sådan udtalelse fra Det Dyreetiske Råd må efter min opfattelse påkalde sig stor opmærksomhed og også give anledning til på ny at overveje, hvorvidt det også fremover skal være mu-